

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лісового господарства та екології

Кафедра біології та захисту лісу

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ПЕТРАЩУК МИКОЛА ЯРОСЛАВОВИЧ

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

УДК 630*6 (477.42)

(індекс)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
«Аналіз фінансово-господарського стану ДП
«Ємільчинське ЛГ» в сучасних умовах виробничої діяльності»
(тема роботи)

205 – лісове господарство

(шифр і назва спеціальності)

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи

Швець Марина Василівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

к.б.н.

(науковий ступінь, вчене звання)

Житомир – 2021

Висновок кафедри _____
за результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри №_ від «» грудня 2021 р.

Завідувач кафедри _____

д.б.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Житова Олена Петрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

«__» грудня 2021 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **Петрашук Микола Ярославович** захистив

(прізвище, ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

Петрашук М. Я.: «Аналіз фінансово-господарського стану ДП «Смільчинське ЛГ» в сучасних умовах виробничої діяльності». Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 205 – лісове господарство. – Поліський національний університет, Житомир, 2021.

У роботі проведений комплексний аналіз основних економічних показників, які характеризують ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства, наявних у нього виробничого та кадрового потенціалу (з урахуванням сучасного стану ринку). Встановлено, що чистий дохід від реалізації товарів робіт та послуг скоротився на 22 % через зниження рівня цін на лісопродукцію та скорочення обсягів лісозаготівлі, а також нестабільність на внутрішнього ринку. Зазначено, що питома вага переробки продукції зросла на 3,8 %, що є позитивною тенденцією. Аналіз структури та динаміки реалізованої продукції свідчить про більш ефективне використання лісосічного фонду підприємства. В умовах економічної нестабільності підприємство провело мінімальну оптимізацію персоналу, практично повністю зберігши кадровий штат лісгоспу. Чисельність промислово-виробничого персоналу зменшилась на 9 осіб (або на 1,7 %). Загальний фонд оплати праці скоротився на 8782 тис. грн, що становить 14,2 %. Наголошено, що негативною тенденцією є зниження продуктивності праці персоналу на 20,6 %. За 2020 рік сума чистого прибутку скоротилась, у порівнянні із 2018 роком на 1131 тис. грн, що становить 69,6 %. Рентабельність діяльності зменшилась на 0,6 %, також знизився показник реалізованої продукції на 4,4 %. Зниження рівня рентабельності та прибутку підприємства свідчать про погіршення ефективності управління існуючими активами лісгоспу, скорочення інвестиційного потенціалу і зниження резервів виробничих потужностей та запасів підприємства.

Ключові слова : аналіз, ефективність, рентабельність, фінансово-господарський стан, виробнича діяльність, чистий дохід, продукція, прибуток.

ANNOTATION

Petrashuk M. Ya. : «Analysis of the financial and economic condition of SE «Yemilchynske forestry» in modern conditions of production». Qualification work to obtain an educational master's degree in specialty 205 – forestry. – Polissia National University, Zhytomyr, 2021.

In the qualification work was performed a comprehensive analysis of the main economic indicators that characterize the efficiency of the financial and economic activities of the enterprise, the production and human resources available to it (taking into account the current state of the market). It was found that net income from the sale of goods, and services decreased by 22 % due to a decrease in prices for timber products and a decrease in logging volumes, as well as instability in the domestic market. It was noted that the value of product processing increased by 3.8 %, which is a positive trend. Detailed analysis of the structure and dynamics of sales products sold indicates a more efficient use of the company's logging fund. In conditions of economic instability, the enterprise carried out a minimum optimization of personnel, almost completely retaining the staff of the forestry. The number of industrial production personnel decreased by 9 people (or 1.7 %). The total wages fund decreased by UAH 8,782 thousand, which is 14.2 %. It is noted that a negative trend is a decrease in staff productivity by 20.6 %. In 2020, the amount of net profit decreased compared to 2018 by UAH 1,131 thousand, which is 69.6 %. The profitability of operations decreased by 0.6%, and the indicator of products sold also decreased by 4.4%. The decrease in profitability and profits indicates a deterioration in the efficiency of management of the existing assets of the forestry, a reduction in investment potential and a decrease in the reserves of production capacities and reserves of the enterprise.

Key words : analysis, efficiency, profitability, financial and economic condition, production activity, net income, products, profit.

ЗМІСТ

Анотація...	3
Список умовних позначень.....	6
Вступ.....	7
РОЗДІЛ 1. ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА	9
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	13
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ.....	17
3.1. Обсяги випуску та реалізації продукції, забезпеченість підприємства основними фондами та трудовими ресурсами.....	17
3.2. Аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства.....	22
3.3. Аналіз доходів, витрат та ефективності діяльності ДП «Смільчинське ЛГ»	23
Висновки	27
Рекомендації виробництву	28
Список джерел літератури... ..	29
Додатки.....	34

СПИСОК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ І СКОРОЧЕНЬ

ДП – державне підприємство;

табл. – таблиця;

тис. грн. – тисяч гривень;

рис. – рисунок;

п.с. – пункти структури;

млн. грн – мільйонів;

ЛГ – лісове господарство.

ВСТУП

Лісове господарство України перебуває на шляху економічних перетворень, формується нова організаційно-економічна модель, заснована на принципах комерційного розрахунку та комплексної організації лісовирощування та лісокористування [31, 43]. У сучасних умовах виробничий цикл у галузі завершується заготівлею лісопродукції у порядку головного лісокористування, а не вирощуванням стиглого лісу на корені, як це було раніше [4, 11, 23]. При цьому роль лісгоспів далеко не вичерпується лісовирощуванням та лісозаготівлями, вони відповідальні за збереження та посилення корисних природних властивостей та функцій лісу, а це має важливе значення для підтримки стабільного для життя природного середовища та збереження біологічного та ландшафтного розмаїття природи [14, 26, 37].

Актуальність кваліфікаційної роботи полягає в комплексному аналізі і оцінці фінансово-економічних показників виробничої діяльності досліджуваного лісгоспу та їхнього впливу на основні результати господарювання з урахуванням сучасних ринкових умов.

Мета роботи – проведення комплексного аналізу економічної діяльності ДП «Ємільчинське ЛГ» в сучасних ринкових умовах і виявлення основних показників, які мають вплив на ведення господарської діяльності.

Реалізація мети передбачала виконання таких основних *завдань*:

- оцінити основні фінансові показники господарської діяльності ДП «Ємільчинське ЛГ» за 2018-2020 роки.
- встановити основні чинники впливу на ефективність роботи лісгоспу.
- визначити залежність між основними показниками, що впливають на роботу підприємства.
- комплексно проаналізувати економічну діяльність ДП «Ємільчинське ЛГ» за 2018-2020 роки.

Об'єкт дослідження – фінансово-господарська діяльність Ємільчинського лісового господарства в сучасних ринкових умовах.

Предмет дослідження – комплексний аналіз фінансово-господарських показників виробничої діяльності підприємства.

Методи досліджень. У кваліфікаційній роботі були використані загальноприйняті статистичні, розрахунково-аналітичні, табличні, графічні, порівняльні методи.

Перелік публікацій автора за темою дослідження:

1. **Petrashuk M. Ya.**, Номыак V. S., Levchenko V. A., Bondarchuk B. O. Analysis of modern financial and economic activity of State forestry enterprises. *Сучасні проблеми лісового господарства та екології: шляхи вирішення* : зб. матеріалів доп. учасн. Міжн. наук.-практ. Конф. Житомир: Поліський національний університет, 2021. С. 136–138.

2. Shvets M.V., **Petrashuk M.Ya.**, Номыак V.S., Levchenko V.A., Bondarchuk B.O. The results of economic and financial activities of State forestry enterprises in the Zhytomyr region. *Екосистемні послуги лісів та урболандшафтів* : зб. матеріалів доп. учасн. Міжнар. наук.-практ. конф. Київ : Нубіп, 2021. С. 124–125.

3. Петрашук М. Я. Аналіз фінансово-господарського стану ДП «Ємільчинське ЛГ» в сучасних умовах виробничої діяльності». *Ліс, наука, молодь* : зб. матеріалів учасн. наук.-практ. конф. Житомир : Поліський університет, 2021. С. 173.

Практичне значення отриманих результатів

За результатами проведеного комплексного фінансово-господарського аналізу підприємства можна здійснювати планування у майбутньому періоді діяльності ефективного виробничого процесу підприємства, оптимізувати витрати, вдосконалити розвиток кадрового потенціалу.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна має вступ, три розділи, висновки і додатки. Оформлена на 44 сторінках комп'ютерного тексту, з них основна частина – 33 сторінки. Список літературних джерел – 43 посилання.

РОЗДІЛ 1

ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

ДП «Ємільчинське лісове господарство» було створено у 1924 році. У подальшому декілька разів структурно реорганізовувалося (рис. 1).

Рис. 1. Сучасний вигляд адміністративної будівлі ДП «Ємільчинське ЛГ»

До організаційної структури Ємільчинського лісгоспу входять : Барашівське, Гартівське, Глумчанське, Ємільчинське, Жужельське, Королівське, Кочичинське лісництва, цех переробки деревини, автотранспортний цех та два нижні склади. [27]. Розташоване підприємство на території Ємільчинського та Новоград-Волинського адміністративних районів. Лісова рослинність та насадження відноситься до традиційного Полісся України. Загальна площа лісгоспу включає в себе різноманітні види дерев, де переважають хвойні та мішані ліси. Загальна організаційна структура підприємства подана в табл. 1.

Річний обсяг лісозаготівельних робіт становить 120 тис.м³, із яких 45–50 тис.м³ деревини направляються у цех переробки для подальшого виготовлення готової продукції. Лісозаготівля на 80 % проводиться у сортиментах, ще 20% заготовляється у хлистах [27].

Таблиця 1

Організаційно-адміністративна структура підприємства

Назва лісництв	Адміністративні райони	Площа, га
Барашівське	Ємільчинський р-н, Новоград-Волинський р-н	4171,8
Гартівське	Ємільчинський р-н	8050
Глумчанське	Ємільчинський р-н	7279,8
Ємільчинське	Ємільчинський р-н	7753
Жужельське	Ємільчинський р-н	8379,7
Королівське	Ємільчинський р-н	7961
Кочичинське	Ємільчинський р-н	7368
Всього по лісгоспу		50963,3

Загальна лісистість площі, яка входить до адміністративних районів на яких розташований лісгосп, становить 33,6 %. Лісові масиви на території лісгоспу розташовані нерівномірно (табл. 2).

Таблиця 2

Поділ лісів за категоріями у ДП «Ємільчинське ЛГ» [27]

Категорії лісів	Площа за лісовпорядкуванням	
	га	%
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення (разом)	3553,5	7,0
у тому числі:		
Пам'ятки природи	40,1	0,08
Заказники	3422,9	6,7
Ліси наукового призначення, включаючи генетичні резервати	90,5	0,2
Рекреаційно-оздоровчі ліси (разом)	4552,4	8,9
у тому числі:		
Лісгосподарська частина лісів зелених зон	4141,8	8,1
Ліси у межах населених пунктів	11,7	0,02
Захисні ліси (разом)	411,5	0,8
у тому числі:		
Ліси біля річок, озер, ін. водойм	411,5	0,8
Експлуатаційні ліси	42445,9	83,3
Усього по лісгоспу	50963,3	100,0

Діяльність лісгоспу спрямована на раціональне користування лісовими ресурсами, відтворення високостійких та продуктивних деревостанів, безперервне та екологічне використання наявного лісового фонду з дотриманням оптимального балансу [27, 42]. Щорічний обсяг створення лісових культур – 311,9 м³ свідчить про відтворювальну та інтенсивну діяльність ведення лісового господарства.

Підприємство повністю забезпечене автотранспортним парком, основними засобами для ведення лісозаготівельної діяльності, має великий потенціал та досвід у напрямку переробки деревини. Крім того виробничі потужності дозволяють збільшити обсяги переробки деревини. На підприємстві достатній резерв оборотного капіталу для ведення безперебійного виробничого процесу та працює велика кількість висококваліфікованих кадрів із великим досвідом роботи, які здатні ефективно організувати роботу у всіх напрямках діяльності (табл. 3).

Таблиця 3

Основні показники ведення лісгосподарської діяльності у ДП «Ємільчинське ЛГ»

Найменування показників	Одиниця вимірів	За минулим лісовпорядкуванням	За теперішнім лісовпорядкуванням
1. Річний обсяг лісокористування (ліквід, всього)	тис. м ³	115,5	120,3
з них від головного користування	тис. м ³	89,4	94,3
2. Середній об'єм лісокористування з 1 га вкритих лісовою рослинністю лісових земель	м ³	2,27	2,36
3. Річний об'єм робіт із відтворення лісів :			
створення лісових культур	га	305,6	331,9
природне поновлення	га	85,5	99,7
сприяння природному поновленню	га		10,2

Господарська діяльність базується на заготівлі та реалізації лісопродукції від рубок головного користування та рубок пов'язаних із веденням лісового господарства. Економічна ефективність лісозаготівельної діяльності залежить від наявного лісосічного фонду, логістичної складової, від етапу транспортування деревини з верхніх складів до пункту призначення.

На ефективність виконання лісогосподарських робіт, терміни переміщення лісової продукції, підвезення посадкового матеріалу та інших засобів впливає рівень логістичної інфраструктури в основі якої лежить мережа якісних лісових доріг.

Тому одним із основних завдань ДП «Ємільчинське ЛГ» є покращення транспортної мережі шляхів переміщення продукції та засобів виробництва.

РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Поняття метод (з грецьк. – дослідження або шлях) визначають як засіб пізнання суспільства, природи, тобто певного предмета науки [20]. В економічному аналізі – системне вивчення економічної діяльності конкретного суб'єкта господарської діяльності з метою оцінки господарських процесів, для подальшого прийняття ефективного управлінського рішення та контролю, регулювання і планування виробничо-господарських процесів. [1, 19].

Економічний аналіз та його особливості:

- комплексний підхід до економічних процесів і явищ, який полягає в системному вивченні різних зв'язків і факторів, що впливають на фінансово-господарські, економічні, організаційні результати діяльності;
- сукупність системи показників, які всебічно і комплексно характеризують всі господарські процеси діяльності підприємства;
- вивчення економіко-господарських процесів у процесі розвитку, визначення зв'язку між окремими елементами та встановлення факторів впливу на фінансові результати господарювання;
- взаємне використання аналізу і синтезу, як двох підходів вивчення, аналізу економічних показників та процесів [8, 18].

Розпочинають економічний аналіз із отримання підсумкових даних, після того їх деталізують та формулюють, узагальнюючи висновки. Сукупність методик економічного дослідження є засобом реалізації методу економічного аналізу [5].

Методика економічного аналізу – підсумок результатів а також досвіду, примінення конкретних прийомів, способів, обробка і відображення економічної інформації [5].

Основні елементи економічного аналізу :

- об'єкт аналізу;

- формулювання мети економічного аналізу;
- показники на основі яких буде досліджений об'єкт економічного аналізу;
- сукупність всіх джерел інформації для економічного аналізу;
- послідовність дослідження;
- вивчення способів та прийомів дослідження об'єкта ;
- технічний інструментарій, які ефективно використовувати для економічного аналізу;
- формування результатів економічного аналізу;
- прийняття рішень на основі результатів аналізу [13, 15].

Орієнтація на конкретний прийом або спосіб залежить від поставлених цілей аналізу, особливостей господарських процесів, які вивчають, джерел інформації та інших факторів. У практичній діяльності є різні підходи до класифікації способів і прийомів економічного аналізу. За основу класифікації включають два основні критерії: об'єктивність та аналітичність економічної інформації. За критерієм об'єктивності виділяють формалізовані та неформалізовані способи [1, 7, 10]. *Неформалізовані способи* ґрунтуються на досвіді розрахунково-економічних процесів на рівні логічного пізнання, включають в себе використання логіки, вмінь, інтуїції, тобто, в основі лежить суб'єктивність. *Формалізовані способи* базуються на строгості лінійної залежності. В основі аналізу лежить математичні розрахунки, а це означає, що вони можуть бути використанні іншими суб'єктами, де результати будуть співпадати [24, 37]. Серед основних методів використовують: прийоми економічної статистики, математичні прийоми вивчення кореляції (стохастичне прогнозування), розрахунково-економічні методи господарсько-фінансових обчислень, оптимізаційні моделі детермінованого факторного аналізу [20, 26].

Найбільш поширеним із методів аналізу в даній роботі є прийом – порівняння. В основі методу лежить співставлення аналітичних показників з метою визначення динамічного ряду, спільних закономірностей розвитку.

До основним методів, які використанні в роботі, можна віднести вертикальний і горизонтальний, а також трендовий аналіз результатів господарювання діяльності підприємства. В процесі порівняння показників роботи лісгоспу були використанні відносні та абсолютні величини. При аналізі фінансових результатів, доходів, витрат, прибутків, які є абсолютними величинами, прийом порівняння використовувався найбільше.

До найпоширеніших відносних показників економічного аналізу належать: коефіцієнти платоспроможності, ліквідності, рентабельності [1, 2, 12]. У більшості таблиць використовувався *горизонтальний аналіз*, суть якого полягає у порівнянні показників діяльності роботи підприємства з метою визначення відхилень.

Вертикальний аналіз знайшов свій сегмент в аналізі випуску та реалізації продукції, де потрібно було визначити питому вагу кожного виду продукції у загальній реалізації та її зміну протягом трьох останніх років.

Трендовий аналіз дає можливість здійснити оцінку позитивних і негативних тенденцій найважливіших показників економічної діяльності лісгоспу, де основними являються: доходи, витрати, чистий фінансовий результат, рентабельність діяльності, продуктивність праці. Найпоширенішим способом порівняння є зіставлення фактичних показників досліджуваного періоду з відповідними показниками попередніх періодів, крім того, порівняння показників із загальноприйнятими нормативними значеннями.

Деталізація є важливим наступним методом дослідження економічних процесів, явищ і показників. Суть даного методу полягає у деталізації економічних показників на окремі частини і визначення впливу кожної із них на загальний результат [36, 39]. Метод деталізації забезпечує вимірювання та встановлення позитивного і негативного впливу економічних факторів на загальний результат, вивчення наслідків відхилень та встановлення причин таких змін. Даний метод був використаний при аналізі та оцінці структури випуску та реалізації продукції, оскільки він містить велику кількість статей.

Наступним важливим методом є групування, який полягає у об'єднанні економічних показників в однотипні групи за певними визначеними критеріями для подальшого аналітичного дослідження. Метод групування проводять за багатьма узагальнюючими ознаками [30]. У даній роботі метод групування був використаний при аналізі наступних видів економічної діяльності: оцінка ефективності використання персоналу підприємства, продуктивності праці, фінансових результатів, витрат підприємства, платоспроможності та ліквідності, рентабельності діяльності підприємства.

Метод відносних величин – один із основних методів, який багаторазово використовувався при аналізі показників у даній роботі. Співвідношення величин одного економічного явища з величиною іншого можна назвати відносною величиною. Відносні величини розраховуються як відношення одного до іншого, який прийнятий за базу у порівнянні [30, 34]. У даній роботі використані наступні відносні показники: динаміки, структури, ефективності, інтенсивності. У більшості випадків відносними величинам називають коефіцієнти або відсоткові співвідношення.

Базовим економічним методом дослідження всіх фінансово-господарських процесів називають *середніми величинами*. Сукупність однорідних процесів і явищ, які можна охарактеризувати, узагальнено становлять середній показник. У процесі аналізу основних економічних показників і господарської діяльності були використані такі середні величини: середня геометрична, середня арифметична та середня гармонічна. За допомогою середніх величин були розраховані: середньомісячна заробітна плата, середньорічна продуктивність праці, середньорічна вартість основних активів.

Економічні методи, які використані при аналізі та оцінці фінансово-господарської діяльності лісгоспу, забезпечили отримання достовірних висновків фінансового стану підприємства та забезпечили аналітичну базу, на основі якої запропоновані практичні та ефективні шляхи покращення діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ

3.1. Обсяги випуску та реалізації продукції, забезпеченість підприємства основними фондами та трудовими ресурсами

В основі господарської діяльності лежать виробництво та ефективність використання наявних ресурсів підприємства [33, 40]. Нами проаналізовано обсяг, а також структуру реалізованої лісопродукції за період 2018-2020 рр. у розрізі всіх сортиментних позицій. Наведені у табл. 4 показники характеризують зміну структури випуску та реалізації продукції. В загальному обсяги реалізації скоротилися на 22,0 %, що становить 41,8 млн. грн. Обсяг переробленої деревини скоротився на 13,3 %, а питома вага у загальній структурі зросла на 3,8 %, що свідчить про поглиблення переробки деревини.

Таблиця 4

Структура реалізації продукції за період 2018-2020 рр. у ДП «Смільчинське ЛГ»

Найменування	2018 рік		2019 рік		2020 рік		Відхилення		
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	+/-	%	п.с.
Лісоматеріали круглі	91873	48,3	82230	49,1	74249	50,0	-17624	80,8	1,7
Дров'яна деревина промислового використання	15146	7,9	13397	8,0	8011	5,4	-7135	52,9	-2,5
Дров'яна деревина непромислового використання	14390	7,6	6495	3,9	7102	4,8	-7288	49,4	-2,8
Перероблена деревина	66501	35,1	63462	37,9	57650	38,9	-8851	86,7	3,8
Послуги у лісовому господарстві	2116	1,1	1892	1,1	1190	0,9	-926	56,2	-0,2
Всього	190026	100,0	167476	100,0	148202	100,0	-41824	78,0	-

Відмічено зростання питомої ваги лісоматеріалів круглих на 1,7 %, та відповідно скорочення дров'яної деревини промислового та непромислового використання на 2,5 і 2,8% (рис. 2).

Рис. 2. Динаміка об'ємів реалізованої продукції у ДП «Смільчинське ЛГ»

Послуги у лісовому господарстві скоротилися на 0,2 %. Загальний аналіз структури реалізації та випуску продукції свідчить про незначне покращення сортиментної структури, вдосконалення ефективності використання лісосічного фонду лігоспу, порівнюючи показники у 2020 році із показниками 2018 року. Позитивну тенденцію слід відмітити у збільшенні обсягів переробленої деревини, а відповідно створення додаткової вартості та ефективності використання круглих лісоматеріалів (рис. 3).

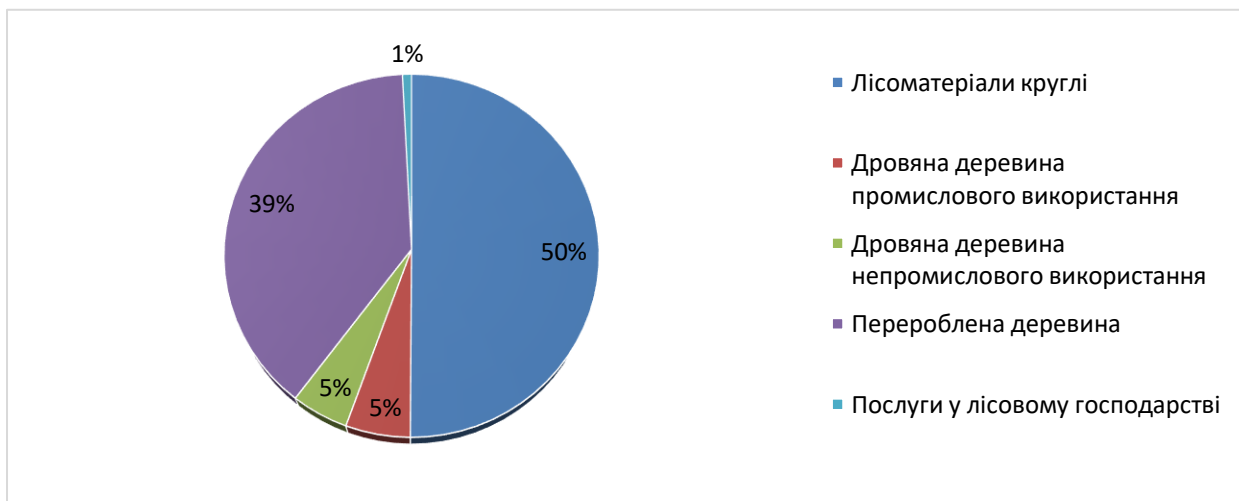

Рис. 3. Структура реалізації продукції в ДП «Смільчинське ЛГ» у 2020 р.

Показники виробництва та реалізації продукції є важливими індикаторами промислового потенціалу підприємства [6, 22]. Основними чинниками, що впливають на лісгосподарську діяльність є природно-кліматичні та екологічні фактори. Доступ і повнота інформації, яка забезпечує прогнози змін названих факторів, забезпечує прийняття ефективних управлінських рішень за всіма напрямкам діяльності підприємства [3]. Важливим для подальшого розвитку планування та прийняття ефективних управлінських рішень є аналіз доходів та витрат підприємства та розрахунок межі рентабельності виробництва [21, 25] (рис. 4).

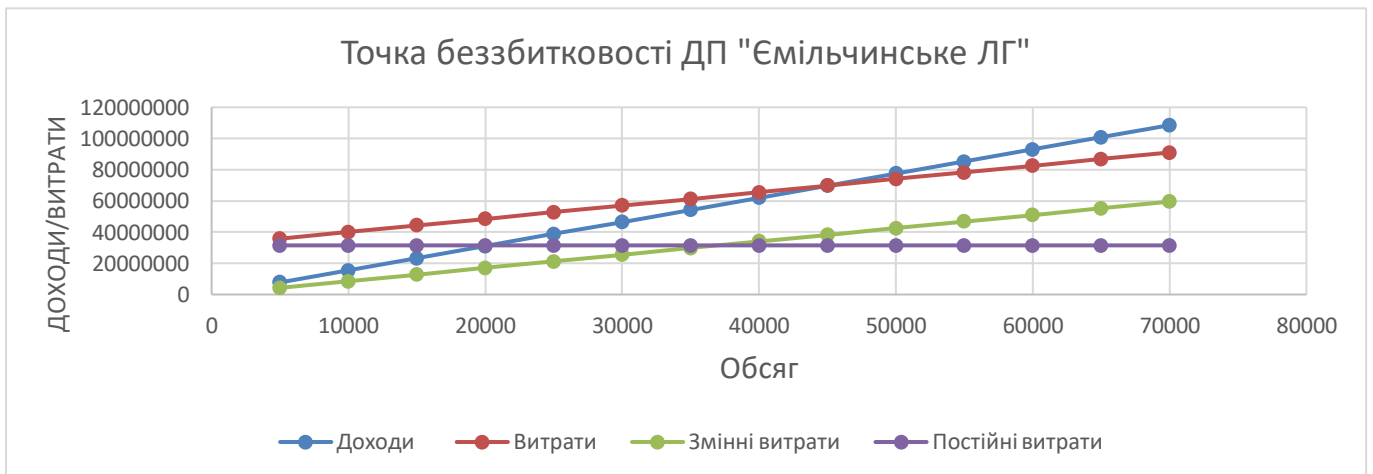

Рис. 4. Межа рентабельності заготівлі та реалізації лісоматеріалів круглих у ДП «Ємільчинське ЛГ»

Обсяг реалізації та випуску лісоматеріалів у кількості 36627 м³ дає можливість лісгоспу забезпечити межу рентабельності. Даний показник вказує на обсяг заготівлі та реалізації за якого підприємство забезпечує нульовий прибуток. Виробництво лісоматеріалів обсягом більше 36627 м³ дасть можливість отримати прибуток лісгоспу і навпаки – при недосягненні даного рівня лісозаготівлі, призведе до отримання збитків від загальної господарської діяльності.

Одним із найважливіших завдань будь-якого підприємства є забезпечення його кадровим потенціалом. У наступній таблиці проведена оцінка динаміки середньої чисельності працівників лісгоспу та ефективності використання виробничого персоналу в лісгосподарській діяльності (табл. 5).

В умовах економічної нестабільності ДП «Смільчинське ЛГ» провело оптимізацію виробничо-примислового персоналу лісгоспу. Чисельність кадрів скоротилась на 9 осіб, або на 1,7 % .

Таблиця 5

Ефективність управління персоналом у ДП «Смільчинське ЛГ»

Показники	Рік			Відхилення	
	2018	2019	2020	+/-	%
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	517	518	508	-9	98,3
Середньорічна продуктивність праці на 1 працівника, тис. грн	367,6	323,3	291,7	-75,9	79,4
Загальний фонд оплати праці, тис. грн	61895	58874	53113	-8782	85,8
Середньомісячна заробітна плата на 1 працівника, грн	9977	9471	8712	-1265	87,3

Незначна оптимізація персоналу трудового колективу дала можливість зменшити фонд оплати праці на 14,2 %, але незважаючи на це, середньомісячна заробітна плата дещо зменшилась на 12,7 %. Продуктивність праці середньостатистичного працівника знизилась на 75,9 тис. грн., що становить 20,6 %. За той самий період рівень середньомісячної оплати праці знизився на 1265 грн. В умовах фінансової нестабільності середній рівень оплати праці залишається нижчим, ніж у середньому по лісовій галузі. Важливо зауважити щодо негативної тенденції стосовно випередження темпів приросту оплати праці, в порівнянні із темпами росту продуктивності, що негативно впливає на прибуток та фінансові результати лісгоспу. Тому одним із основних завдань підприємства є забезпечення балансу темпів росту продуктивності праці і витрат на оплату праці – для покращення його фінансово-господарських показників у стислий період.

Оптимальне використання трудового персоналу є одним із найважливіших напрямків управління підприємством.

Ефективна політика у сфері кадрів дає можливість оптимізувати господарський процес і видатки підприємства [9, 17, 32, 35]. Також, трудова міграція працездатного населення є важливою складовою соціально-економічного розвитку. У сучасних умовах кадрового ринку дуже важливою є спроможність своєчасно реагувати на зміни міжгалузевих вимог, соціальних стандартів, розвитку ринку, забезпечення ефективності кадрової політики [16, 36].

Для отримання поставлених завдань важливим фактором розвитку підприємства є його збалансованість основними виробничими активами [28, 36] (табл. 6).

Таблиця 6

Ефективність використання і експлуатації основних виробничих фондів
ДП «Смільчинське ЛГ»

Показники	Рік			Відхилення	
	2018	2019	2020	+/-	%
Фондоозброєність праці, тис. грн	116	127,5	137	21	118,1
Фондомісткість, грн	0,32	0,39	0,47	0,15	146,9
Фондовіддача, грн	3,17	2,54	2,13	-1,04	67,2
Середньорічна вартість основних фондів, тис. грн	59947	66055	69605	9658	116,1

Проаналізована таблиця свідчить, що лісгоспу вдалося примножити вартість основних виробничих активів на 9658 тис. грн., що становить 116,1 %. Зростання вартості основних виробничих активів є одним із факторів розвитку виробничих можливостей і потужностей виробничого потенціалу. Зменшення показника фондовіддачі на 32,8 % є свідченням неефективності експлуатації основних фондів лісгоспу. Головною причиною є зменшення обсягів реалізації продукції. Така динаміка свідчить про те, що кожна гривня, яка інвестована у виробничий процес у 2020 році принесла менші надходження від її використання, порівнюючи із 2018 роком. І навпаки, показник фондомісткості зріс на 146,9 %, бо він є оберненим до показника фондовіддачі.

Фондоозброєність праці показує забезпеченість промислового персоналу основними господарськими засобами.

Проведений аналіз вищенаведеної таблиці, свідчить, що відповідний показник збільшився на 21 тис. грн., що становить 118,1 %. Зростання показника фондоозброєності є свідченням ефективнішого використання наявних ресурсів у лісгоспі, що в подальшому дасть змогу збільшити обсяги виробництва та продуктивності праці.

3.2. Аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства

Коефіцієнт автономії показує фінансову незалежність лісгоспу та спроможність його забезпечити автономну виробничу діяльність за рахунок власних фінансових надходжень. Коефіцієнт фінансової незалежності збільшився на 0,04 пункти. Даний показник відповідає нормативному значенню, що становить 05 пункти (табл. 7).

Таблиця 7

Оцінка стійкості та фінансового стану ДП «Ємільчинське ЛГ»

Показники	Рік			Відхилення, +/-
	2018	2019	2020	
Коефіцієнт автономії (незалежності власного капіталу)	0,70	0,70	0,66	-0,04
Коефіцієнт фінансової залежності	1,42	1,42	1,52	0,10
Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	0,41	35,8	0,51	0,10

Потрібно вказати на негативну тенденцію щодо збільшення коефіцієнта співвідношення позикових та власних коштів на 0,10 пункти в загальному балансі ресурсів підприємства. Тому можна зазначити та підсумувати, що з кожним роком лісгосп все більше залучає позикові ресурси для забезпечення власної ефективної фінансово-господарської діяльності. Коефіцієнт абсолютної ліквідності зменшився на 0,18 пункти внаслідок зростання поточної заборгованості та зменшення коштів на рахунках у банку (табл. 8).

Також потрібно відмітити, що значення показника абсолютної ліквідності у 2020 році є набагато меншим за нормативний показник 0,2–0,25.

Таблиця 8

Показники платоспроможності і ліквідності підприємства

Показники	Рік			Відхилення, +/-
	2018	2019	2020	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,20	0,30	0,02	-0,18
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,34	0,47	0,44	0,10
Коефіцієнт покриття	1,44	1,48	1,03	-0,41

Коефіцієнт швидкої ліквідності зріс на 0,10 пункти. Даний показник є нижчим від нормативного значення на 0,56 пункти та не досягає рівня одиниці. Коефіцієнт загального покриття або загальної ліквідності знизився на 0,41 пункти. Коефіцієнт поточної ліквідності не відповідає загальноприйнятому значенню, що може свідчити про слабку платоспроможність підприємства протягом операційного циклу. Основними причинами падіння коефіцієнту покриття є збільшення поточних зобов'язань за рахунок накопичення невиплаченої заробітної плати та відповідних податків, розрахунків з контрагентами, збільшення заборгованості по виплатах за паливно-мастильні матеріали та виробничих запасів. У загальному лісгосп має дефіцит швидколіквідних активів, що не дає можливості у середньостроковому періоді забезпечити баланс платоспроможності підприємства.

3.3. Аналіз доходів, витрат та ефективності діяльності ДП «Смільчинське ЛГ»

Фінансові результати є основними показниками, які характеризують діяльність підприємств. Оцінка та аналіз даних (табл. 9) свідчить, що у 2020 році, порівнюючи з 2018 роком, загальний дохід зменшився на 22 %. Серед основних причин є падіння цін на лісоматеріали, зменшення обсягів заготівлі деревини та скорочення замовлень за зовнішньо-економічними контрактами.

Виробнича собівартість скоротилась на 19,2 %, що пов'язано із зменшенням фонду оплати праці на 14,2 %, скорочення лісозаготівельних робіт та покращенням сортиментної структури. На 32,1 % зменшився валовий прибуток.

До основних причин падіння даного показника можна віднести скорочення надходжень від реалізації продукції та підвищення цін на матеріали та запасні частини.

Таблиця 9

Динаміка фінансових результатів ДП «Смільчинське ЛГ»

Показники	Рік			Відхилення	
	2018	2019	2020	+/-	%
Чистий дохід від реалізованої продукції і представлених послуг, тис. грн	190026	167476	148202	-41824	78,0
Виробнича собівартість реалізованої продукції, тис. грн	148646	136683	120113	-28533	80,8
Валовий прибуток, тис. грн	41380	30793	28089	-13291	67,9
Інші операційні доходи, тис. грн	3504	621	868	-2636	24,8
Адміністративні витрати, тис. грн.	6992	6190	5478	-1514	78,3
Витрати на збут, тис. грн	29551	19849	20510	-9041	69,4
Інші операційні витрати, тис. грн.	29551	19849	20510	-9041	69,4
Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	1845	2062	694	-1151	37,6
Прибуток до оподаткування, тис. грн.	2005	2205	694	-1311	34,6
Чистий прибуток, тис. грн.	1625	1742	494	-1131	30,4

Адміністративні витрати скоротились на 21,7 % завдяки зменшенню витрат на утримання адміністративних будівель та приміщень, скорочення витрат на оплату праці, податків, які відносяться до загальногосподарських витрат. Збутові витрати зменшились на 30,6 %, що становить понад 9 млн. грн у рік.

Значне падіння витрат, пов'язаних зі збутом, обумовлюється відмовою лісгоспу транспортувати готову продукцію залізницею та здійснювати перевезення вантажів власним транспортом. Скорочення чистого доходу від реалізації товарів робіт та послуг, зменшення обсягів виробництва та лісозаготівель призвело до зменшення чистого фінансового результату. У зв'язку із переліченими показниками чистий прибуток скоротився на 1131 тис. грн. або на 69,6 % (рис. 5).

Головним показником, який показує економічну ефективність фінансово-виробничої діяльності лісгоспу є значення рентабельності [28, 29, 41].

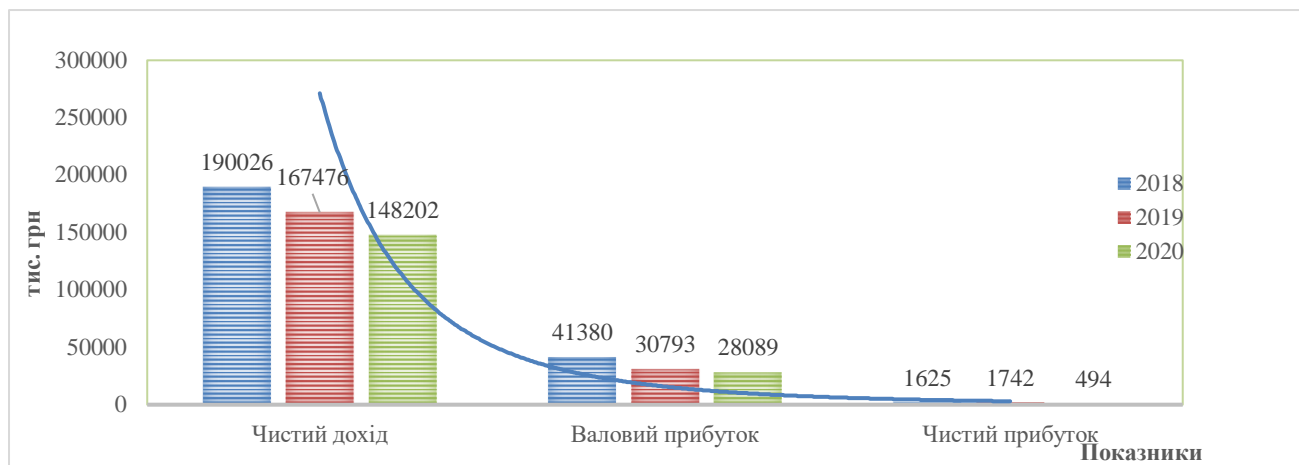

Рис. 5. Динаміка основних фінансових показників діяльності підприємства

Аналіз рентабельності ДП «Смільчинське ЛГ» наведено у табл. 10. Провівши порівняння протягом трьох останніх років, аналіз показав, що рентабельність діяльності лісгоспу зменшилась на 0,6 %. Не ефективне використання оборотного та необоротного капіталів призвело до зниження рентабельності активів на 2,7 %.

Таблиця 10

Рентабельність фінансово-господарської діяльності ДП «Смільчинське ЛГ» за 2018-2020 рр.

Показники	Рік			Відхилення, +/-
	2018	2019	2020	
Рентабельність діяльності, %	0,9	1,0	0,3	-0,6
Рентабельність активів, %	3,7	3,6	1,0	-2,7
Рентабельність власного капіталу, %	4,5	5,5	1,8	-2,7
Рентабельність продукції, %	27,8	22,5	23,4	-4,4

Зниження ефективності управління активами спричинило падіння рентабельності власного капіталу на 2,7 %. Значення показника рентабельності продукції зменшилось на 4,4 % у зв'язку із дисбалансом надходжень від готової продукції та витратами, які пов'язані із виробництвом.

Всі підприємства галузі змушені працювати в непростих умовах економічної нестабільності, постійно мінливого законодавства у сфері податків зборів та регулюючих законодавчих актів. Проведена оцінка та аналіз свідчить про поступове зниження потенціалу та ефективності господарської діяльності, яка спрямована на отримання позитивних фінансових результатів.

Основними факторами, які вплинули на такий від'ємний результат у динаміці, є нестабільний курс національної валюти, мінливість податкового законодавства, ріст цін на основні комплектуючі матеріали необхідні для безперебійного виробничого процесу. Всі фактори, що перелічені у поєднанні із скороченням попиту на ринку лісопродукції вплинули на зниження всіх показників рентабельності, які характеризують ефективність роботи підприємства.

ВИСНОВКИ

Проведений аналіз та оцінка всіх основних показників, які характеризують ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства, наявних у нього виробничого та кадрового потенціалу (з урахуванням стану ринку) дають можливість зробити висновки та запропонувати рекомендації, які покращать рентабельність його діяльності.

1. Чистий дохід від реалізації товарів робіт та послуг скоротився на 22 %, у зв'язку із зниженням рівня цін на лісопродукцію та скороченням обсягів лісозаготівлі, а також нестабільності на внутрішньому ринку.

2. Оцінка та аналіз структури реалізації та випуску продукції свідчить про незначне покращення сортиментної структури лісгоспу. Так, на 1,7 % зросла питома вага круглих лісоматеріалів, а в абсолютному значенні надходження від реалізації лісоматеріалів круглих зазнало падіння на 17,6 млн. грн., що становить 19,2 %. Питома вага переробки продукції зросла на 3,8 %, що є позитивною тенденцією. Аналіз структури та динаміки реалізованої продукції свідчить про більш ефективне використання лісосічного фонду підприємства.

3. В умовах економічної нестабільності підприємство провело мінімальну оптимізацію персоналу, практично повністю зберігши кадровий штат лісгоспу. Чисельність промислово-виробничого персоналу зменшилась на 9 осіб (або на 1,7 %). Загальний фонд оплати праці скоротився на 8782 тис.грн, що становить 14,2 %. Відповідно середньомісячна заробітна плата скоротилась на 1265 грн (або на 12,7 %). Негативною тенденцією є зниження ефективності використання персоналу підприємства, про що свідчить зниження продуктивності праці на 20,6 %.

4. Загалом на підприємстві погіршилися показники платоспроможності та ліквідності. Коефіцієнт фінансової автономії скоротився на 0,04 пункти, що означає збільшення залежності лісгоспу від зовнішніх джерел фінансування, а також недостатньої кількості власних фінансових інструментів для здійснення фінансово-господарської діяльності.

5. Коефіцієнт абсолютної ліквідності становить 0,02 пункти, що не відповідає прийнятим нормативним значенням. Це свідчить про те, що у підприємства недостатньо ліквідних активів для погашення термінової заборгованості. Також необхідно виділити зниження рівня покриття поточних зобов'язань на 0,41 пункти. Коефіцієнт покриття становить 1,03, що відповідає загальноприйнятому показнику.

6. Прибуток та рентабельність являються найважливішими показниками, які оцінюють ефективність господарської діяльності підприємства. За 2020 рік сума чистого прибутку скоротилась, у порівнянні із 2018 роком на 1131 тис. грн., що становить 69,6 %. Рентабельність діяльності зменшилась на 0,6 %, також знизився показник рентабельності реалізованої продукції на 4,4 %. Зниження рівня рентабельності та прибутку підприємства, свідчать про погіршення ефективності управління існуючими активами лісгоспу, скорочення інвестиційного потенціалу і зниження резервів виробничих потужностей та запасів підприємства.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ

1. В умовах фінансово-економічної нестабільності внутрішнього ринку лісоматеріалів і постійно мінливого законодавства потрібно збільшити об'єм обсягів переробки деревини, що дасть змогу диверсифікувати виробництво, забезпечити додаткову вартість, а також створити умови для інвестицій у реальне виробництво. Виробничі потужності та лісосічний фонд, а також постійно динамічний ринок дають можливість лісгоспу збільшити переробку деревини із 38,9 % до 50 %. Збільшення виробництва та реалізації переробленої деревини – це загальний підхід, який дасть можливість вирішити декілька фундаментальних завдань. Завдяки високим експортним цінам на продукцію переробки підприємство зможе підвищити рентабельність діяльності із 0,3 % до 5-8 %. Це дасть можливість збільшити запас фінансової міцності, а отримані додаткові прибутки направити у інвестиційні проекти або підвищити рівень заробітної плати. Також збільшення обсягів переробки деревини створить додаткові робочі місця і підвищить продуктивність праці.
2. Раціональне розкряжування деревини та ефективний відбір цінних сортиментів деревини поліпшить структуру реалізованої продукції, що у свою чергу покращить показник виходу лісоматеріалів круглих до рівня 60 %. Вдосконалення сортиментної структури дасть можливість отримати додаткові доходи, зменшити лісозаготівлю низьковартісної деревини, крім того це дасть можливість знизити рівень собівартості продукції та вийти на нові ринки збуту продукції.
3. Пропонуємо запровадити безвідходне виробництво із лісосічних відходів та відходів переробки деревини. На паливно-енергетичному ринку є великий попит на дану продукцію та сформувалися достатньо високі ціни на паливну тріску. Це додаткові надходження, які покращать фінансове становище підприємства і водночас не потребують значних фінансових вкладень.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабук І. М. Экономика предприятия: [учебник]. Минск: УП ИВЦ Минфина, 2006. 323 с.
2. Бень Т. Г. Інтегральне оцінювання фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2002. № 6. С. 52–61.
3. Василенко В. О., Ткаченко Т. І. Стратегія управління підприємством: [посібник]. Київ: «Центр навчальної літератури». 2014. 400 с.
4. Володимиренко В. М. Створення ефективного інструменту управління лісовим господарством. *Науковий вісник НУБІП України*. 2015. № 229. С. 20–26.
5. Головка Т. В. Методика аналізу фінансової звітності підприємства. Київ: «Компас», 2000. 293 с.
6. Дейнека А. М. Лісовий сектор: аналіз структури, взаємодії з іншими секторами економіки та довкіллям. *Регіональна економіка*. 2009. № 3. С. 144–151.
7. Дзюбенко О. М. Підходи до економічного аналізу рентабельності лісгосподарських підприємств. *Вісник ЖДТУ*. 2018. № 1 (83). С. 9–14.
8. Экономика предприятия : [практикум] / И. М. Бабук и др. Минск: ИВЦ Минфина, 2006. 158 с.
9. Жежкун І. М. Тенденції зміни фінансово-економічному стані лісгосподарських підприємств. *УКРНДІЛГА ім. Г.М. Висоцького*. 2009. № 116. С. 282–289.
10. Зуєв Є. С. Щодо питання інтегрального оцінювання фінансового стану підприємств лісового господарства. *УКРНДІЛГА*. 2009. № 116. С. 276–280.
11. Кондратюк В. А. Эффективность лесного комплекса: проблемы, решения. *Лесная промышленность*. 2003. № 1. С. 2–3.
12. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : [посібник]. Київ: «Знання», 2002. 294 с.
13. Касюхнич В. Ю. Інструментально-методичне забезпечення управління ЛГ діяльністю. *Науковий вісник Херсонського ДУ*. № 15. 2015. С. 114–117.

14. Кравець П.В. Актуальні питання економіки лісокористування в контексті сталого управління лісами України. *Науковий вісник НАУ*. 2004. № 71. С. 90–97.
15. Лахтіонова Л. А. Фінансово-економічний аналіз суб'єктів господарювання. Київ: КНЕУ, 2001. 388 с.
16. Лисичко А. М. Економ-аналіз бізнес-процесів лісогосподарських підприємств. *Проблеми методології бух. обліку*. 2018. № 1 (39). С. 74–82.
17. Лікарчук Н. В. Антикризове управління: принципи, етапи та фактори впливу. *Освіта регіону*. 2015. № 3. С. 14–19.
18. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції на підприємствах, що належать до ДАЛРУ URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FN011487.html. (дата звернення 28.08.2021).
19. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз. Київ: КНЕУ, 2014. 536 с.
20. Мошак О. В. Застосування методів економ-діагностики в управлінні підприємствами ЛГ. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіонів*. 2014. № 10. С. 95–100.
21. Несторяк Ю. Ю. Аналіз економічної лісогосподарської діяльності ДП «Путильське ЛГ». Режим доступу : http://www.agrosvit.info/pdf/22_2009/12.pdf (дата звернення 03.09.2021 р.).
22. Нефедьев В. В. Лесоустройство в новых экономических условиях. *Лесное хозяйство*. 2001. № 4. С. 26–29.
23. Обливин А. Н. Основные положения национальной лесной политики. *Лесное хозяйство*. 2002. № 1. С. 7–11.
24. Остапюк Н. А. Методика оцінювання фінансового стану підприємства в часи інфляції. *Науковий вісник ЖДТУ*. 2011. № 1. С. 127–129.
25. Починков С. В. Лесной доход и организация лесопромышленного производства. *Лесное хозяйство*. 2002. № 4. С. 20–25.
26. Пірс П. Основи економіки лісового господарства. Київ: ВД «ЕКО інформ», 2006. 220 с.
27. Проект організації і розвитку лісового господарства ДП «Смільчинське ЛГ». Ірпінь, 2017. 328 с.

28. Петрашук М. Я. Аналіз фінансово-господарського стану ДП «Смільчинське ЛГ» в сучасних умовах виробничої діяльності». *Ліс, наука, молодь* : зб. матеріалів учасн. наук.-практ. конф. Житомир : Поліський університет, 2021. С.
29. Савицкая Г. В. Анализ ЛХ деятельности предприятия. Минск: Новое знание, 2000. 688 с.
30. Салига К. С. Методичні підходи діагностування фінансового стану. *Економіка та підприємництво*. 2007. № 3. С.204–210.
31. Сеннов С. Н. Проблемы современного лесного хозяйства. *Лесное хозяйство*. 2002. № 1. С. 14–15.
32. Ткачів С. М. Никитюк П. А. Аналіз фінансово-господарських показників лісового господарства регіону. *Економіка і суспільство*. 2017. № 9. С. 864–868.
33. Торосов А.С., Жежкун І.М., Зуєв Є.С. Діагностика фінансового стану лісгосподарського підприємства в системі антикризового управління. *Лісовий журнал*. 2011. № 1. С. 48–52.
34. Цаль-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та аналіз : [посібник]. Житомир: «ЖІТІ». 2001. 300 с.
35. Чернявський А.Д. Антикризове управління: [посібник]. Київ: МАУП, 2000. 208 с.
36. Швець М. В., Марков Ф. Ф., Фігісов А. М., Діденко П. В. Аналіз фінансово-господарської діяльності ЛГ підприємств в умовах еколого-економічної нестабільності. *Наукові горизонти*. 2020. № 6 (91). С. 92–100.
37. Янушко А. Д. Экономика лесного хозяйства: [учебник]. Минск: УП ИВЦ Минфина, 2004. 368 с.
38. Kuprina N., Volodina O., Zavatska Yu. Analysis of financial results of the enterprise activities. *Food Industry Economics*. 2019. Vol. 11. № 3. P. 40–49.
39. Bublyk M., Petryshyn N., Medvid R. Analysis of export policy of timber trade in the international economic activity. *Economic Analysis*. 2019. Vol. 29. №. 3. P. 5–11.

40. Petrashuk M. Ya., Homyak V. S., Levchenko V. A., Bondarchuk B. O. Analysis of modern financial and economic activity of State forestry enterprises. *Сучасні проблеми лісового господарства та екології: шляхи вирішення* : зб. матеріалів доп. учасн. Міжн. наук.-практ. Конф. Житомир: Поліський національний університет, 2021. С. 136–138.
41. Yarmoshik A. S., Shvets M. V. Analysis of financial and economic activity state enterprise «Gorodnytske forestry» in conditions of modern instability. *Проблеми ведення та експлуатації лісових і мисливських ресурсів* : зб. матеріалів доп. учасн. II Всеукр. наук.-практ. конф. Житомир : ЖНАЕУ, 2020. С. 32–33.
42. Shvets M. V., Petrashuk M. Ya., Homyak V. S., Levchenko V. A., Bondarchuk B. O. The results of economic and financial activities of State forestry enterprises in the Zhytomyr region. *Екосистемні послуги лісів та урболандшафтів* : зб. матеріалів доп. учасн. Міжнар. наук.-практ. конф. Київ : Нубіп, 2021. С.
43. Shvets M. V., Yarmoshik A. S. Analysis of modern financial and economic activity of state enterprise «Gorodnytske forestry». *Лісівнича наука : стан, проблеми, перспективи розвитку* : зб. матеріалів учасн. Міжнар. наук.-практ. конф. Харків : УкрНДЛГА, 2020.